

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

ULAŞTIRMA HİZMETLERİ

SİGORTA HASAR SÜREÇLERİ 840UH0051

Ankara, 2011

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	iii
GİRİŞ	5
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	7
1. SİGORTA HASAR SÜRECİ.....	7
1.1. Hasar Öncesi Yapılması Gerekenler	7
1.2. Hasar Anında Yapılması Gerekenler.....	8
1.2.1. Nakliyat Emtia Sigortasında Rizikonun Gerçekleşmesi Halinde Tarafların Yetki ve Yükümlülükleri;.....	10
1.2.2. Taşıyıcı Mali Sorumluluk Sigortasında Rizikonun Gerçekleşmesi Halinde Sigortalının Yükümlülükleri	12
1.2.3. CMR Sigortasında Rizikonun Gerçekleşmesi Halinde Sigortalının Yükümlülükleri	14
1.2.4. Kıymet Nakliyat Sigortasında Rizikonun Gerçekleşmesi Halinde Tarafların Yetki Ve Yükümlülükleri.....	15
1.2.5. Tekne Sigortasında Rizikonun Gerçekleşmesi Halinde Tarafların Yetki ve Yükümlülükleri	16
1.2.6. Yat Sigortasında Rizikonun Gerçekleşmesi Halinde Tarafların Yetki Ve Yükümlülükleri	17
1.3. Hasarın Oluşumundan Sonra Yapılması Gerekenler	19
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	23
2. HASAR TAZMİNİ	23
2.1. Ekspertiz incelemeleri	23
2.1.1. Ekspertiz Kimdir ?	23
2.1.2. Ekspertizlerde Aranılan Nitelikler.....	25
2.1.3. Ekspertizlerin Görevleri	26
2.1.4. Ekspertiz Raporunun Hazırlanması Ve Sunumu.....	26
2.2. Hasar Tazmin İşlemleri	27
2.3. Muafiyetler	27
2.3.1. Adi Muafiyet	28
2.3.2. Tenzili Muafiyet.....	28

2.3.3. Entegre Muafiyet.....	28
UYGULAMA FAALİYETİ.....	29
MODÜL DEĞERLENDİRME	32

AÇIKLAMALAR

KOD	840UH0051
ALAN	ULAŞTIRMA HİZMETLERİ
DAL/MESLEK	Lojistik
MODÜLÜN ADI	Sigorta Hasar Süreçleri
MODÜLÜN TANIMI	Taşımacılık sigortalarında, sigorta hasar sürecinde yapılması gerekenleri tanıyarak sigorta hasarını tazmin işlemlerini yapabilme bilgi ve becerilerinin kazandırıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	10.sınıfı tamamlamış olmak
YETERLİK	Sigortalama işlemlerini yapmak
MODÜLÜN AMACI	<p>Genel Amaç:</p> <p>Bu modül ile öğrenci, bilgisayar, ofis ve işyeri ortamında, Türk Ticaret Kanunu, Sigorta Murakabe Kanunu ve uluslar arası kurallara göre, sigorta hasar sürecinde yapılması gerekenleri öğrenerek sigorta hasarını tazmin işlemlerini yapabilecektir.</p> <p>Amaçlar:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Ticaret Kanunu, Sigorta Murakabe Kanunu ve uluslar arası kurallara göre, sigorta hasar sürecinde yapılması gereken işlemleri yapabilecektir.➤ Ticaret Kanunu, Sigorta Murakabe Kanunu ve uluslar arası kurallara göre, hasar tazmini işlemlerini yapabilecektir.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Sınıf, Ofis ortamı ile bu ortamlarda bulunan bilgisayar, telefon, faks, yazıcı gibi donatım araçları.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Her öğrenim faaliyeti sonrasında o faaliyetle ilgili ölçme ve değerlendirme soruları ile kendi kendinizi değerlendireceksiniz. Her modül sonunda, kazandığınız bilgi ve becerileri belirlemek amacıyla, öğretmeniniz tarafından hazırlanacak ölçme aracıyla değerlendirileceksiniz.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci;

Uluslararası ve Yurtiçi emtia nakliyatında, güçlü bir filoya sahip olan ülkemizde, emtia sahiplerinin en büyük endişesi haline gelen nakliye hasarları, Generali Sigorta'nın Nakliyat emtia poliçesi ile güvence altındadır. Kara, hava, deniz ve demiryolu taşımaları esnasında meydana gelen kazalar, hırsızlık, yükleme-boşaltma hasarları, doğal afetler vb. olası riskler Nakliyat Emtia Sigorta Poliçesi ile teminat altına alınmaktadır.

Rizikonun gerçekleşmesi ile hasar bedelin tazminine yönelik olan hasar süreci işlemleri başlar.

Sizde bu modül sonunda, hasar süreci işlemlerini öğreneceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Türk Ticaret Kanunu, Sigorta Murakabe Kanunu ve uluslar arası kurallara göre, sigorta hasar sürecinde yapılması gereken işlemleri yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Sevgili öğrenci, bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlar olmalıdır:

- Sigorta hasar süreci işlemlerini araştırınız.
- Sigorta sürecinde hasar öncesi işlemlerini araştırınız.
- Hasar anında ve sonrasında yapılması gerekenleri araştırınız.

Araştırma işlemleri için internet ortamını ve yakınınızda bulunan bir sigorta acentesine ve lojistik hizmet veren bir firmaya giderek görevli kişilerden bilgi almalısınız. Ayrıca internet ortamındaki konuyla ilgili bilgilerden faydalanmalısınız.

Araştırmalarınız neticesinde kazanmış olduğunuz bilgi ve deneyimleri arkadaş gurubunuz ile paylaşmalısınız.

1. SİGORTA HASAR SÜRECİ

Hasar sürecini üç aşamada incelemek gerekir;

- Hasar öncesi
- Hasar anında
- Hasar oluşumundan sonar

1.1. Hasar Öncesi Yapılması Gerekenler

Sigorta ettirenin hasar öncesi dikkat etmesi gereken hususlar şöyledir;

- Taşıyıcı tüm seyahat güzergahı boyunca nizami bir biçimde ve sürekli olarak gözetim altında bulundurulmasını sağlamakla yükümlüdür. Bu şartta özellikle aracın dinlenmek için verilen molalar ile bekleme sürelerinde park edilmesi

- sırasında ve sigorta açısından park edilmesi sırasında ve sigorta açısından park/bekleme yerleri konusunda uyulması zorunludur.
- Sürücülerini ve alt nakliyecileri basiretli bir tacirin göstermesi gereken özenle çalışmakla yükümlüdür.
 - Taşımada kullanılacak araçların teknik açıdan, taşımaya uygunluk bakımından ve trafik emniyeti açısından yeterli olduklarını sürekli kontrol etmek ve tespit edilen aksaklıkları derhal gidermekle yükümlüdür. Ayrıca araç şoförlerini seyahat sırasında ortaya çıkabilecek ve taşınan malları olumsuz yönde etkileyecek hasarların derhal ortadan kaldırılmaları gerektiğine dair uyaracaktır.
 - Sefer esasına göre yapılan anlaşmalarda, taşımadan önce sigortacıya çekici araç ve römork plakasını bildirmekle yükümlüdür. Çekici araç plakasının Freight Forwarder' a bildirilmemiş olduğu durumlarda, römork plakası Freight Forwarder' a bildirilmiş olsa dahi CMR sigortası veya nakliyat emtia sigortası geçersiz kabul edilecek ve herhangi bir hasar ödemesi yapılmayacaktır. Ro-Ro gemisi ile yapılan ve römorkun gemiye yüklendiği taşımalarda, Freight Forwarder'a Ro-Ro gemisinin hareketinden önce ve varış yerine ulaşmasından sonra kullanılan çekicilerin plakaları ile bütün römorkların plakalarını bildirmekle yükümlüdür. Aksi takdirde sigorta sözleşmesi geçerliliğini yitirir.

Resim.1.1. Yangın hasarı meydana gelen bir konteyner gemisi

1.2. Hasar Anında Yapılması Gerekenler

Hasar olduğu anda sigorta ettiren taraf durumu Freight Forwarder' a bildirmelidir. Freight Forwarder, hasar tespiti yapmak için sigortacı tarafından tayin edilen bir eksperin hasarın olduğu bölgeye yönlendirir.

Eksper raporuna bağlı olarak hasarın sebepleri araştırılır ve hasarın daha fazla büyümemesi için gerekli tedbirler alınır. Hasarın neden meydana geldiği tespit edildikten sonra raporları yer aldığı dökümanlar ilgili taraflarca sigortacıya verilir. Freight Forwarder hasarı, "hasar bildirim formu" ile sigorta işletmesine, hasar anından hemen sonra bildirmelidir. Aksi halde "geç ihbar" nedeniyle hasarlar değerlendirme dışı bırakılır. Hasar bildirimini yapılırken aşağıdaki hususlarda bilgi verilmelidir;

- Hasar tarihi
- Hasarın Freight Forwarder'a bildirim tarihi
- Hasar anında yapılan faaliyet
- Hasar yeri
- Hasar detayı
- Tahmini hasar
- Taşıma sözleşmesi
- Teslimat yeri
- Hasar talebinde bulunan firmanın ismi

Hasar bildirim formu

Acente Kodu	
Police No	
Police Vadesi	
Sigortalı Adı	
Sefer Yeri	
Dorse Plaka	
Çekici Plaka	
Mal Cinsi	
Mal Bedeli	
Hasar Tarihi	
Hasar Sebebi	
Hasar Miktarı	
Hasar Yeri	
Hasarlı Malın Alıcısı	
Gönderici Firma	
Ekspertiz Yeri / Adres / Telefon	

Form.1.1.: Hasar bildirim formu örneği

Freight Forwarder, hasar bildirim formundaki bilgileri sigorta işletmesine verdikten sonra hasarın değerlendirilmesi yapılır. Hasar değerlendirme için aşağıda sıralanan belge ve evraklara ihtiyaç vardır;

- Gümrük dökümanları
- Gümrük beyannamesi

- Gümrük rezerv evrakları
- Yükleme /boşaltma raporları
- Konşimento / CMR
- İrsaliye /ordino
- Nakliye dökümanları
- Mal faturası / hasarlı mal faturası / tamir faturaları
- Taşıma vb. sözleşmeler ve anlaşmalar göz önünde bulundurulmalıdır.

Resim.1.2. Nakliye hasarı

1.2.1. Nakliyat Emtia Sigortasında Rizikonun Gerçekleşmesi Halinde Tarafların Yetki ve Yükümlülükleri;

Riziko gerçekleşikten sonra, tarafların bütün hakları saklı kalmak koşulu ile her türlü koruma önlemlerini almaya veya bunların alınmasını istemeye, gözetmeye veya bunlara girişmeye yahut başlamaya sigortalı ve sigorta ettiren zorunlu, sigortacıda yetkilidir. Sigortacının bu eylemlerinden dolayı ödeme yükümlülüğünü peşinen kabul ettiği ileri sürülemez.

Sigortalı veya sigorta ettiren bu konularda sigortacı ile tam bir işbirliği yapmak, bu önlemlerin alınmasına yardım etmek için elindeki bütün belge ve bilgileri sigortacıya vermekle yükümlüdür.

Bundan başka, sorumlu üçüncü kişilere karşı rücu haklarını korumak üzere, bütün önlemleri zamanında almak ve gerekli işlemleri yapmak için, sigortalı veya sigorta ettiren, sigortacı ile koşulsuz işbirliği yapmakla yükümlüdür.

Sigorta ettiren veya sigortalı bu maddede sayılan yükümlülükleri yerine getirmez ve bunun sonucu zarar miktarında bir artış olursa bu kısım sigortacının ödeyeceği tazminattan indirilir.

Hasar halinde telefonla sigorta şirketine hasar ihbarında bulunulmalıdır.

1.2.1.1. Tam Ziya Klozu İle Teminat Verilen Emtia Sigortalarında Hasar Halinde Sigorta Şirketine İletilmesi Gereken Belgeler

- Taşınan emtiaya ilişkin fatura,
- Konşimento (Yurt içi taşımalarda sevk irsaliyesi),
- Emtianın tam ziya hasara uğradığını tevsik eden resmi makamlarca düzenlenen tutanak/zabıt,
- Hasarı gösterir fotoğraflar,
- Yurtiçi karayolu taşımalarında aracın ruhsat fotokopisi,

Nakil vasıtasına, hasar nedenine ve hasarın meydana geliş şekline göre talep edilen belgeler belirlenmektedir. Meydana gelen hasarın ve rizikonun özelliğine göre yukarıda belirtilen belgelere ilave bilgi ve belge talep edilebilmektedir.

1.2.1.2. Dar Teminat Verilen Emtia Sigortalarında Hasar Halinde Sigorta Şirketine İletilmesi Gereken Belgeler

- Taşınan emtiaya ilişkin fatura,
- Konşimento (Yurtiçi taşımalarda sevk irsaliyesi),
- Resmi makamlarca düzenlenen kaza zaptı/tutanak,
- Yangın hadisesi ise itfaiye raporu,
- Yangın hadisesi ise Savcılık iddianamesi ve/veya takipsizlik kararı,
- Hasarı gösterir fotoğraflar,
- Karayolu taşımalarında aracın ruhsat fotokopisi, şoförün sürücü belgesi,
- Karayolu taşımalarında mevcut ise nakliye sözleşmesi,
- Hasarlı emtianın onarımına ilişkin fatura, dekont, vb.

Sevkiyat güzergahının yurt içi/ yurt dışı olmasına, nakil vasıtasına, hasar nedenine ve hasarın meydana geliş şekline göre talep edilen belgeler belirlenmektedir. Meydana gelen hasarın ve rizikonun özelliğine göre yukarıda belirtilen belgelere ilave bilgi ve belge talep edilebilmektedir.

1.2.1.3. Geniş Teminat Verilen Emtia Sigortalarında Hasar Halinde Sigorta Şirketine İletilmesi Gereken Belgeler

- Taşınan emtiaya ilişkin fatura,
- Konşimento (Yurtiçi taşımalarda sevk irsaliyesi),
- Resmi makamlarca düzenlenen kaza zaptı/tutanak,
- Yangın hadisesi ise itfaiye raporu,
- Yangın hadisesi ise Savcılık iddianamesi ve/veya takipsizlik kararı,
- Hasarı gösterir fotoğraflar,
- Karayolu taşımalarında aracın ruhsat fotokopisi, şoförün sürücü belgesi,
- Karayolu taşımalarında mevcut ise nakliye sözleşmesi,

- Hasarlı emtianın onarımına ilişkin fatura, dekont, vb.
- Packing list,
- Hasar kayıtlı konşimento ve/veya taşıyıcı firma yetkililerinin/şoförün imzasını havi hasar tutanağı,
- Taşıyıcının kusurundan meydana gelen hadiselerde taşıyıcıya yazılan protesto mektubu,
- Gümrük giriş beyannamesi,
- Çetele defteri,
- Koli bazında noksanlık ise müfrez ordino aslı,
- Yükleme limanı survey raporu,
- Boşaltma limanı survey raporu,
- Kısmi çalınma hadiselerinde ifade ve görgü tespit tutanağı,
- Kısmi çalınma hadiselerinde Emniyet müdürlüğünden alınacak faillerin ve çalıntı emtianın bulunup bulunamadığına dair yazı,
- Tamamen çalınma halinde emtia menfaattarı tarafından Cumhuriyet Savcılığı'na verilen şikayet dilekçesi,
- Tamamen çalınma hadiselerinde makul bir sürenin geçmesinden sonra (1 ay) faillerin ve çalıntı emtianın bulunup bulunamadığına dair Cumhuriyet Savcılığı'ndan alınacak yazı

Sevkiyat güzergahının yurt içi / yurt dışı olmasına, nakil vasıtasına, hasar nedenine ve hasarın meydana geliş şekline göre talep edilen belgeler belirlenmektedir. Meydana gelen hasarın ve rizikonun özelliğine göre yukarıda belirtilen belgelere ilave bilgi ve belge talep edilebilmektedir.

1.2.2. Taşıyıcı Mali Sorumluluk Sigortasında Rizikonun Gerçekleşmesi Halinde Sigortalının Yükümlülükleri

- Sigortalı taşıma konusu emtiada meydana gelen hasarın artmaması için gerekli olan tüm tedbirleri almakla mükelleftir.
- Sigortacının görevlendirdiği kişi ya da kişilere irsaliye veya yükleme fişlerinin ciltlerini inceleme imkanını vermek zorundadır.
- Sorumlu üçüncü kişilere karşı rücu haklarını korumak üzere, bütün önlemleri zamanında almak ve gerekli işlemleri yapmaya sigortalı yükümlüdür.
- Sigortalı bu maddede sayılan yükümlülükleri yerine getirmez ve bunun sonucu zarar miktarında bir artış olursa bu kısım sigortacının ödeyeceği tazminattan indirilir.
- Ayrıca, kiralık araçlarla yapılan taşımalarda sigortalı sevkiyat başlamadan önce aracın tescil ve trafik belgesi ve araç şoförünün ehliyetname fotokopilerini temin etmek ve bilahare kaza ve komple çalınma vukuunda Sigortacıya tevdi etmekle mükelleftir. Aksi halde sigorta konusu mallar üzerinde hiçbir hasar işlemi yapılmayacak ve Sigortacının tazminat ödeme yükümlülüğü ortadan kalkacaktır.

Hasar halinde sigorta şirketinin telefonuna hasar ihbarında bulunulmalıdır.

1.2.2.1.Hasar Halinde Sigorta Şirketine İletilmesi Gereken Belgeler

- Toplu Taşıma İrsaliyesi
- Ambar Teslim Fişi
- Araçta taşınan ve hasar gören emtiaya ilişkin faturalar
- Resmi makamlarca düzenlenen tutanak/zabıt
- Aracın tescil belgesi sureti
- Aracı kullanan şoförün sürücü belgesi sureti
- Hasar gören emtia menfaattarları tarafından sigortalı taşıyıcı adına düzenlenen iade fatura veya taşıyıcının söz konusu hasarı karşıladığını belirten ibra,
- Hasarlı emtianın onarımı halinde sigortalı taşıyıcı adına düzenlenmiş onarım faturası
- Hasarın ne zaman nerede ve ne şekilde meydana geldiğine dair şoförün imzasını havi tutanak
- Hasarlı emtiayı gösterir fotoğraflar,
- Yangın hadisesi ise itfaiye raporu
- Yangın hadisesi ise savcılık iddianamesi ve/veya takipsizlik kararı
- Kısmi çalınma hadiselerinde ifade ve görgü tesbit tutanağı
- Kısmi çalınma hadiselerinde emniyet müdürlüğünden alınacak faillerin ve çalıntı emtianın bulunup bulunamadığına dair yazı
- Hırsızlık hadiselerinde hadiseye konu aracın sigortalının kendi aracı veya istihdam ettiği şoförlerin kullandığı araç olup olmadığı hususunun belgelendirilmesi
- Tamamen çalınma halinde emtia menfaattarı tarafından Cumhuriyet Savcılığına verilen şikayet dilekçesi
- Tamamen çalınma hadiselerinde makul bir sürenin geçmesinden sonra (1 ay) faillerin ve çalıntı emtianın bulunup bulunamadığına dair Cumhuriyet Savcılığı'ndan alınacak yazı
- Primlerin poliçede belirtilen ödeme planına uygun olarak ödendiğini tevsik eden makbuzlar

Hasar nedenine ve hasarın meydana geliş şekline göre talep edilen belgeler belirlenmektedir. Meydana gelen hasarın ve rizikonun özelliğine göre yukarıda belirtilen belgelere ilave bilgi ve belge talep edilebilmektedir.

1.2.3. CMR Sigortasında Rizikonun Gerçekleşmesi Halinde Sigortalının Yükümlülükleri

Sigortalı,

- Tazminat talebine yol açabilecek ve teminat kapsamına giren her bir olayı, olaydan haberdar olduktan sonra en geç 7 gün içinde sigortacıya veya acentesine yazı ile bildirmekle mükelleftir.
- Hasarın önlenmesi ve/veya azaltılması için gerekli olan tüm tedbirleri almakla mükelleftir.
- Sigortacının ihtiyaç duyacağı tüm bilgileri verecek ve talimatlarına uyacaktır.
- Her bir trafik kazasını, hırsızlık olayını veya yangın hasarını en yakın polis merkezine bildirecektir.
- Sigortacının onayını almaksızın hiçbir tazminat talebini kabul etmeyecek, ödemeyecek veya reddetmeyecektir.
- İleri sürülen herhangi bir tazminat talebi ile ilgili olarak dava açıldığında veya mahkemeden başka bir resmi mercii'ye başvurulduğunda Sigortacı'ya derhal bilgi verecektir.
- Sigortacının talebi üzerine tazminat isteminde bulunan tarafla davalanacak ve gerektiğinde davanın yürütülmesini teminen vekaletini Sigortacıya verecektir.
- Sigortalının bizzat kendisinin, kanuni temsilcisinin, sigortalı adına hareket eden yetkili kişilerin, münferit şube yöneticilerinin veya sigortalının yardımcı personelinin yukarıda belirtilen yükümlülüklerin herhangi birini yerine getirmemeleri halinde Sigortacının tazminat ödeme yükümlülüğü ortadan kalkacaktır.

Hasar halinde sigorta şirketinin telefonuna hasar ihbarında bulunulmalıdır.

1.2.3.1. Hasar Halinde Sigorta Şirketine İletilmesi Gereken Belgeler

- Hasar kayıtlı konşimento aslı veya sureti
- Hasar konusu emtianın faturası
- Aracın tescil belgesi sureti
- Sürücü belgesi sureti
- Tır karnesi
- Alıcı veya satıcı firma tarafından sigortalıya yöneltilen kuruşlandırılmış tazminat talep yazısı
- Alıcı veya satıcı firma tarafından emtia nakliyat sigortası yaptırılıp yaptırılmadığı hakkında bilgi
- Emtia nakliyat sigortacısının mevcut olması halinde, emtia nakliyat sigortacısının sigortalıya yönelttiği rücu talebi
- Hasarın ne zaman nerede ve ne şekilde meydana geldiğine dair şoför beyanı
- Alıcı firma yetkilileri ile tanzim edilen şoförün imzasını havi hasar tutanağı,
- Hasarlı emtianın durumunu gösterir fotoğraf,
- Gümrük rezerv zaptı

- Gümrük giriş beyannamesi
- Packing list
- Hatalı yükleme nedeniyle meydana gelen hasarlarda yüklemenin kimin tarafından yapıldığı hususunda bilgi, eğer gönderici firma tarafından yapıldı ise şoförün hatalı yüklemeyle ilgili gönderici firmaya verdiği not veya konşimentoya düşülen itirazi kayıt
- Yükleme gönderici firma tarafından yapıldı ise bu hususu tevsik eden belge ve firmanın teyit yazısı
- Resmi makamlar tarafından düzenlenen trafik kaza zaptı veya tutanağı
- Yangın hadisesi ise itfaiye raporu
- Yangın hadisesi Türkiye sınırları içerisinde meydana gelmiş ise savcılık iddianamesi ve/veya takipsizlik kararı
- Hırsızlık hadiselerinde resmi makamlar tarafından tanzim edilen zabıt
- Araçta alarm tertibatının mevcut olup olmadığı hakkında bilgi
- Primlerin poliçede belirtilen ödeme planına uygun olarak ödendiğini tevsik eden makbuzlar

Hasar nedenine ve hasarın meydana geliş şekline göre talep edilen belgeler belirlenmektedir. Meydana gelen hasarın ve rizikonun özelliğine göre yukarıda belirtilen belgelere ilave bilgi ve belge talep edilebilmektedir.

1.2.4. Kıymet Nakliyat Sigortasında Rizikonun Gerçekleşmesi Halinde Tarafların Yetki Ve Yükümlülükleri

Riziko gerçekleşikten sonra, tarafların bütün hakları saklı kalmak koşulu ile her türlü koruma önlemlerini almaya veya bunların alınmasını istemeye, gözetmeye veya bunlara girişmeye yahut başlamaya sigortalı ve sigorta ettiren zorunlu, sigortacıda yetkilidir. Sigortacının bu eylemlerinden dolayı ödeme yükümlülüğünü peşinen kabul ettiği ileri sürülemez.

Sigortalı veya sigorta ettiren bu konularda sigortacı ile tam bir işbirliği yapmak, bu önlemlerin alınmasına yardım etmek için elindeki bütün belge ve bilgileri sigortacıya vermekle yükümlüdür.

Bundan başka, sorumlu üçüncü kişilere karşı rücu haklarını korumak üzere, bütün önlemleri zamanında almak ve gerekli işlemleri yapmak için, sigortalı veya sigorta ettiren, sigortacı ile koşulsuz işbirliği yapmakla yükümlüdür.

Sigorta ettiren veya sigortalı bu maddede sayılan yükümlülükleri yerine getirmez ve bunun sonucu zarar miktarında bir artış olursa bu kısım sigortacının ödeyeceği tazminattan indirilir.

Hasar halinde sigorta şirketinin telefonuna hasar ihbarında bulunulmalıdır.

1.2.4.1. Hasar Halinde Sigorta Şirketine İletilmesi Gereken Belgeler

- Sigorta konusu kıymetin nakliyat idaresine teslim edildiğini tevsik eden belge
- Sigorta konusu kıymete ilişkin hamule senedi veya sevk irsaliyesi
- Alıcının sigorta konusu kıymeti teslim almadığını veya noksan aldı ise ne şekilde teslim aldığını içerir yazı
- Kıymetin cins ve bedelini gösteren döküm
- Nakledilen kıymetli evrak ise (çekibono, senet v.s) nakliyat idaresine teslim edilmeden önce çekilmiş fotokopileri
- Sigortalımızın nakliyat idaresine yazdığı protesto mektubu
- Nakliyat idaresinin protesto mektubuna cevap yazısı
- Sigortalımızın nakliyat idaresi ile yaptığı bir sözleşme mevcut olduğu halde bu sözleşmenin sureti

Hasar nedenine ve hasarın meydana geliş şekline göre talep edilen belgeler belirlenmektedir. Meydana gelen hasarın ve rizikonun özelliğine göre yukarıda belirtilen belgelere ilave bilgi ve belge talep edilebilmektedir

1.2.5. Tekne Sigortasında Rizikonun Gerçekleşmesi Halinde Tarafların Yetki ve Yükümlülükleri

- Riziko gerçekleştikten sonra, tarafların bütün hakları saklı kalmak koşulu ile her türlü koruma önlemlerini almaya veya bunların alınmasını istemeye, gözetmeye veya bunlara girişmeye yahut başlamaya sigortalı ve sigorta ettiren zorunlu, sigortacıda yetkilidir. Sigortacının bu eylemlerinden dolayı ödeme yükümlülüğünü peşinen kabul ettiği ileri sürülemez.
- Sigortalı veya sigorta ettiren bu konularda sigortacı ile tam bir işbirliği yapmak, bu önlemlerin alınmasına yardım etmek için elindeki bütün belge ve bilgileri sigortacıya vermekle yükümlüdür.
- Bundan başka, sorumlu üçüncü kişilere karşı rücu haklarını korumak üzere, bütün önlemleri zamanında almak ve gerekli işlemleri yapmak için, sigortalı veya sigorta ettiren, sigortacı ile koşulsuz işbirliği yapmakla yükümlüdür.
- Sigorta ettiren veya sigortalı bu maddede sayılan yükümlülükleri yerine getirmez ve bunun sonucu zarar miktarında bir artış olursa bu kısım sigortacının ödeyeceği tazminattan indirilir.

Hasar halinde sigorta şirketinin telefonuna hasar ihbarında bulunulmalıdır.

1.2.5.1. Hasar Halinde Sigorta Şirketine İletilmesi Gereken Belgeler

- Deniz raporu,
- Hadiseyle ilgili güverte ve makine jurnallerinin onaylı kopyaları,
- Denize elverişlilik belgesi,
- Hasarla ilgili Klas raporu,

- Hasar tarihine kadar Klas devamlılığını gösteren belge (Class Maintenance)
- Gemi sicil kaydı,
- Gemi teçhizat emniyet sertifikası,
- Gemi inşaat emniyet sertifikası,
- Gemi telsiz emniyet sertifikası,
- Gemi adamları donatımında asgari emniyet belgesi,
- Gemi adamları listesi,
- Kaptan raporu,
- Hasar ilişkin fatura, makbuz vb. belgeler,
- Makine hasarlarında baş makinist raporu,
- Hasarı gösterir resimler,
- Primlerin poliçede belirtilen ödeme planına uygun olarak ödendiğini tevsik eden makbuzlar

Teminat altına alınan riske, hasar nedenine ve hasarın meydana geliş şekline göre talep edilen belgeler belirlenmektedir. Meydana gelen hasarın ve rizikonun özelliğine göre yukarıda belirtilen belgelere ilave bilgi ve belge talep edilebilmektedir

1.2.6. Yat Sigortasında Rizikonun Gerçekleşmesi Halinde Tarafların Yetki Ve Yükümlülükleri

- Riziko gerçekleşikten sonra, tarafların bütün hakları saklı kalmak koşulu ile her türlü koruma önlemlerini almaya veya bunların alınmasını istemeye, gözetmeye veya bunlara girişmeye yahut başlamaya sigortalı ve sigorta ettiren zorunlu, sigortacıda yetkilidir. Sigortacının bu eylemlerinden dolayı ödeme yükümlülüğünü peşinen kabul ettiği ileri sürülemez.
- Sigortalı veya sigorta ettiren bu konularda sigortacı ile tam bir işbirliği yapmak, bu önlemlerin alınmasına yardım etmek için elindeki bütün belge ve bilgileri sigortacıya vermekle yükümlüdür.
- Bundan başka, sorumlu üçüncü kişilere karşı rücu haklarını korumak üzere, bütün önlemleri zamanında almak ve gerekli işlemleri yapmak için, sigortalı veya sigorta ettiren, sigortacı ile koşulsuz işbirliği yapmakla yükümlüdür.
- Sigorta ettiren veya sigortalı bu maddede sayılan yükümlülükleri yerine getirmez ve bunun sonucu zarar miktarında bir artış olursa bu kısım sigortacının ödeyeceği tazminattan indirilir.

Hasar halinde sigorta Şirketinin telefonuna hasar ihbarında bulunulmalıdır.

1.2.6.1.Hasar Halinde Sigora Şirketine İletilmesi Gereken Belgeler

- Denize elverişlilik belgesi,
- Tonilato belgesi, (türk bandıralı tüm gemilerde bulunması gereken, geminin hacim ve ağırlık ölçülerini gösteren belgedir. bazı yerlerde ölçme belgesi

olarak da geçer. gemi daha tersanede inşa aşamasında iken bu belge alınmalıdır.)

- İşletme ruhsatnamesi,
- Kaptan raporu,
- Liman raporu,
- Hadise seyir esnasında meydana gelmiş ise yatı kullanan personelin yat kullanma ehliyeti,
- Sigortalı beyanı,
- Hasara ilişkin fatura, makbuz vb. belgeler,
- Hasarı gösterir resimler,
- Primlerin poliçede belirtilen ödeme planına uygun olarak ödendiğini tevsik eden makbuzlar

Teminat altına alınan riske, hasar nedenine ve hasarın meydana geliş şekline göre talep edilen belgeler belirlenmektedir. Meydana gelen hasarın ve rizikonun özelliğine göre yukarıda belirtilen belgelere ilave bilgi ve belge talep edilebilmektedir.

.....SİGORTA A.Ş.	
Konşimento no:	Tarih:
.....plakalı araç iletarihindeyerdenistikametine doğru yola çıkankap/kg mallarınkap/kg 'lık bölümü hasar görmüştür. (eksik çıkmıştır)	
Araçta bulunan malın bedeli	:.....
Tahmini hasar	:.....
Hasarlı malın bulunduğu adres	:
Gereğinin yapılmasını rica ederiz.	
Kaşe / imza	

Belge.3.1.: Müşteri hasar/eksik Bildirim yazısı örneği

1.3. Hasrın Oluşumundan Sonra Yapılması Gerekenler

Hasarın oluşumundan sonra sigorta ettirenin yapması gerekenler şunlardır :

- Taşıma sözleşmesine dayalı olarak teminat kapsamına giren ve tazminat talebine yol açabilecek her türlü olayı derhal sigortacıya veya acentesine bildirmelidir.
- Hasarın azaltılması için her türlü önlem alınmalıdır.
- Sigortacıya veya acentesine gerekli bütün bilgileri vermeli ve talimatlarına uymalıdır
- Her türlü trafik kazası, yangın, hırsızlık vb. hasarları polise bildirmelidir.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Hasar öncesi yapılması gerekenleri arkadaşlarınıza anlatınız.➤ Hasar sırasında yapılması gerekenleri arkadaşlarınıza anlatınız.➤ Nakliyat sigorta türlerinin her birinde rizikonun gerçekleşmesi halinde tarafların yetki ve yükümlülüklerinin neler olduğunu sıralayınız.➤ Nakliyat sigortalarında hasar durumunda sigorta şirketine iletilmesi gereken evrakların neler olduğunu sıralayınız.➤ Hasar oluşmasından sonra yapılması gerekenleri anlatınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ İşlem basamaklarını uygularken modülün ilgili bölümlerini dikkatli şekilde yeniden okuyunuz.➤ Konuların kavrandığından emin olmak için sınıfta arkadaşlarınızla konuları tartışarak karşılıklı fikirlerinizi ortaya koyunuz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A- OBJEKTİF TESTLER (ÖLÇME SORULARI)

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri tamamlayınız.

1. Freight Forwarder hasarı, “-----” ile sigorta işletmesine, hasar anından hemen sonra bildirmelidir..
2. Taşıyıcı mali sorumluluk sigortasında, sorumlu üçüncü kişilere karşı rücu haklarını korumak üzere, bütün önlemleri zamanında almak ve gerekli işlemleri yapmaya ----- yükümlüdür.

Aşağıdaki soruların cevaplarını doğru ve yanlış olarak değerlendiriniz.

3. (...) Sefer esasına göre yapılan sigorta anlaşmalarında, taşımadan önce sigortacıya çekici araç ve römork plakasını bildirmeye gerek yoktur.
4. (...) Hasar oluştuğu anda sigorta ettiren taraf durumu Freight Forwarder’ a bildirmelidir
5. (...) Nakliyat sigortalarının hepsinde, hasar halinde sigorta şirketine iletilmesi gereken evraklar birbirinin aynıdır.
6. (...) Hasar halinde hasar nedenine ve hasarın meydana geliş şekline göre talep edilen belgeler belirlenmektedir.
7. (...) Hasar oluşumundan sonra her türlü trafik kazası, yangın, hırsızlık vb. hasarları polise bildirmelidir.

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız.

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz cevaplar ile cevap anahtarımızı (değerlendirme kriterleri ile) karşılaştırınız, cevaplarınız doğru ise uygulamalı teste geçiniz. Yanlış cevap verdiyseniz öğrenme faaliyetinin ilgili bölümüne dönerek konuyu tekrar ediniz.

B. UYGULAMALI TEST

DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ		EVET	HAYIR
1	Hasar öncesi yapılması gerekenleri arkadaşlarınıza anlattınız mı?		
2	Hasar sırasında yapılması gerekenleri anlattınız mı?		
3	Nakliyat sigorta türlerinin her birinde rizikonun gerçekleşmesi halinde tarafların yetki ve yükümlülüklerinin neler olduğunu sıraladınız mı?		
4	Nakliyat sigortalarında hasar durumunda sigorta şirketine iletilmesi gereken evrakların neler olduğunu sıraladınız mı?		
5	Hasar oluşmasından sonra yapılması gerekenleri anlattınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yapılan değerlendirme sonunda hayır şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz.

Cevaplarınızın tamamı evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Ofis, ve bilgisayar ortamında Ticaret Kanunu, Sigorta Murakabe Kanunu ve uluslar arası kurallara göre, hasar tazmini işlemlerini yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Sevgili öğrenci, bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlar olmalıdır:

- Sigorta hasar sürecinde, hasarı tazmin etmek için yapılması gerekenleri araştırmalısınız.
- Sigorta eksperlerinin görevlerini ve ekspertiz raporunu araştırmalısınız..
- Sigorta muafiyetlerini araştırmalısınız.
- Sigorta tazminatının nasıl hesaplandığını araştırmalısınız.

Araştırma işlemleri için internet ortamından, yakınınızda bulunan lojistik firmalardaki yetkili kişilerden, Bir sigorta şirketi veya acentesindeki yetkili kişilerden bilgi almalısınız.

Araştırmalarınız neticesinde kazanmış olduğunuz bilgi ve deneyimleri arkadaş gurubunuzla paylaşmalısınız.

2. HASAR TAZMİNİ

2.1.Ekspertiz incelemeleri

2.1.1. Ekspertiz Kimdir ?

Sigorta konusu risklerin gerçekleşmesi sonucunda ortaya çıkan kayıp ve hasarların miktarını, nedenlerini ve niteliklerini belirleyen ve mutabakatlı kıymet tespiti, ön ekspertiz ve hasar gözetimi gibi işleri mutlak meslek olarak yapan tarafsız ve bağımsız kişidir.

Resim.2.1: Sigorta eksperti

Ekspertiz incelemeleri Sigorta şirketi tarafından yaptırılır. Sigorta eksperti sigorta şirketine bağlı değildir. Ekspertiz, bir çok sigorta şirketine aynı anda ekspertiz hizmeti verebilir. Ekspertiz görevlerini tarafsız olarak yerine getirirler ve Hazine Müsteşarlığı tarafından denetlenirler.

Ekspertizler, incelemelerini her halükarda, tarafsızlık ilkesini gözeterek yapar ve taraf tutma kuşkusuna bile yer bırakmadan raporlarını hazırlar.

Ekspertizlerin, ekspertiz yapılacak değerlerin ve bunlara ilişkin diğer sigorta ettirilebilir menfaatlerin kendilerine ait olması, taraflardan biri ile ilgili bir şeyin satılması, hibe edilmesi, kiraya verilmesi, kiralanması, kullanım hakkı, ekspertiz ücreti hariç olmak üzere borç alacak ilişkisi gibi haller tarafsızlığı şüpheye düşürecek önemli hallerden sayılır. Bu durumda, tarafların yeniden ekspertiz tayin etmesi mümkündür.

Ekspertizler ekspertiz işlemi için üzerinde anlaşılan ücretin dışında, tarafsızlıklarına şüphe düşürecek dolaylı veya dolaysız hiç bir menfaat sağlayamaz.

Taraflardan birinin tayin ettiği eksperte itiraz eden diğer tarafın ayrıca ekspertiz tayin etmesi mümkündür. Bu durumda yeni ekspertiz ücreti, sözleşmeye özel şart olarak derç edilmedikçe sigorta şirketi tarafından ödenir. Her iki rapor üzerinde de anlaşma sağlanamaması halinde tarafların üzerinde mutabık kalacakları hakem ekspertiz ücreti taraflarca ortaklaşa karşılanır. Hakem ekspertiz tayini için İcra Komitesine başvurulabilir.

Ekspertiz ücreti ile ilgili olarak ekspertiz işlemi esnasında yapılan masraflar tahmin edileni aşarsa, bu durum hemen ücreti ödeyecek tarafa bildirilir.

2.1.2. Eksperlerde Aranılan Nitelikler

2.2.2.1.Sigorta Eksperliği Faaliyetinde Bulunacak Gerçek Kişilerde Aranılan Nitelikler

- Türkiye’de yerleşik olması,
- Medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olması,
- Kanunun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinin dört numaralı alt bendinde belirtilen suçlardan hüküm giymemiş veya ceza almamış olması,
- İflas etmemiş ve konkordato ilan etmemiş olması,
- Kara araçları eksperlik dalında en az iki yıllık, diğer eksperlik dallarında dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olması,

2.1.2.2.Eksperlik Faaliyetinde Bulunacak Tüzel Kişilerde Aranacak Nitelikler

- Merkezlerinin Türkiye’de bulunması,
- İflas etmemiş ve konkordato ilan etmemiş olması,
- Yetkililerinin, gerçek kişi ortaklarının ve tüzel kişi ortaklarının yetkililerinin Kanunun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinin dört numaralı alt bendinde belirtilen suçlardan hüküm giymemiş veya ceza almamış olması, ayrıca iflas etmemiş ve konkordato ilan etmemiş olması,
- Mesleki faaliyetlerde şirketi imzası ile temsil ve ilzam eden yetkililerinin eksper olması,
- Ana sözleşmelerinin ilgili maddelerinde; esas faaliyet konusunun "münhasıran sigorta eksperliği" olarak belirtilmesi, sigorta eksperliği ile bağdaşmayan faaliyetlere yer verilmemesi, ana sözleşme değişikliklerinden önce gerekli mercilerden izin alınacağına dair bir hükmün bulunması,
- Ticari unvanlarında "sigorta" kelimesinin yanında "eksper" kelimesinin veya türevlerinin kullanılması, sigorta eksperliği ile bağdaşmayan kelimelerin bulunmaması,
- Gerekli görülmesi halinde İcra Komitesince belirlenecek fiziksel, teknik ve idari altyapı ile insan kaynakları bakımından yeterli olması.

2.1.2.3.Uluslararası Kabul Görmüş Sınavlar Veya Usûllerle Eksperlik Belgesi Almış Kişilerde Aranılan Nitelikler

Aşağıdaki şartları sağladıkları ve Türk sigortacılık mevzuatı ile ilgili sınavı kazandıkları takdirde, sahip oldukları eksperlik dalında, bu Yönetmelik çerçevesinde eksper olarak değerlendirilir:

- Eksperlerde aranılan niteliklere sahip olmaları,
- Belge aldıkları ülke otoriteleri listesine kayıtlı olmaları,

- Belge aldıkları ülke otoritelerinden alacakları ve halen eksper olarak faaliyette olduklarını kanıtlayan belge getirmeleri.

2.1.3. Eksperlerin Görevleri

- Eksperlerin asıl görevleri, sigorta edilen risklerin gerçekleşmesi sonucu ortaya çıkan kayıp veya hasarın neden ve niteliği ile miktarını bizzat inceleyip belirlemektir.
- Eksperler, konusu sigorta olmak kaydıyla, sözleşme öncesinde mutabakatlı kıymet ve ön ekspertiz raporlarının hazırlanması; hasar öncesinde ise hasar riski konusunda gözetim faaliyetlerinde bulunabilir.
- Bir eksper, ekspertiz görevini aldıktan sonra, Levha kaydı silinmiş veya herhangi bir nedenle görevini tamamlayamayacak durumda ise, taraflar bir başka eksper atayabilecekleri gibi, İcra Komitesinden bir eksper görevlendirilmesini de talep edebilir.

2.1.4. Ekspertiz Raporunun Hazırlanması Ve Sunumu

- Eksperler, ekspertiz işlemini mümkün olan en kısa sürede tamamlar ve tespit edilen kayıp veya hasar miktarını talep edilmesi halinde taraflara bildirir. Ekspertiz işleminin beklenenden uzun sürmesi halinde, eksper gecikme nedenlerini de açıklayan bir ara rapor düzenler.
- Eksper, ekspertiz sonunda, taraflarca kayıp veya hasarın miktarı üzerinde anlaşma sağlanmış ise imzalı mutabakatnameyi, anlaşma sağlanmamış ise anlaşmazlık zaptını raporuna ekler.
- İstenilen bilgi ve belgelerin eksperlere verilmemesi veya taraflar arasında uzlaşma sağlanamaması halinde keyfiyet ekspertiz raporunda belirtilir.
- Eksperler, kayıp veya hasar ihbarlarında, talebin teminat kapsamında bulunmadığına ilişkin bulgular varsa bunları rapora ekler.
- Stajyer eksperler ekspertizine katıldıkları raporlara imza atar. Bu eksperlerin imzaladığı raporlar yanlarında çalıştıkları eksperlerin imzalaması ile geçerli olur.
- Eksperler, düzenledikleri raporun birer nüshasını, ekspertiz işleminin tamamlandığı tarihten itibaren en geç yedi iş günü içinde imzalı olarak kendisini tayin eden tarafa verir.
- Raporların bir örneği, sigortalının talebi halinde eksper veya sigorta şirketince sigortalıya verilir.
- Raporlar, Müsteşarlığın izni olmadan üçüncü kişilere verilemez.

2.2. Hasar Tazmin İşlemleri

Hasarın usulüne uygun en kısa zamanda tazmin edilebilmesini sağlamak amacıyla, sigorta ettiren aşağıdaki belgeleri sigortacıya veya onun acentesine ibraz etmek zorundadır;

- Araç sürücüsü ve diğer görgü tanıklarının hasar ile ilgili beyanları
- Hamule senedi ve parsiyel taşımalarda yük listesi
- Hasar gören mallara ilişkin fatura nüshaları
- Hasar tazminat hakkı sahibinin hasarla ilgili talep belgesi, hasar faturası (hasar miktarını sulh hukuk mahkemeleri tespit eder)
- Gerekliğinde avarya komiserinin raporu, polis tutanağı ve/veya ihbarda bulunan veya kazanın kayıtlara geçirildiği polis karakolunun düzenleyeceği zabıt.

Sigorta şirketi kendisine sunulan belgelere istinaden yaptığı ekspertiz incelemeleri sonucunda herhangi bir aykırı duruma rastlamazsa, sigortayı yaptıran, malların sigortalanan oranı üzerinden hasarı karşılamak için bir meblağ öder ki buna “sigorta tazminatı” denir.

Tazminat ödenmesi durumuna bir örnek verelim;

AKKAŞ Dış ticaret San. Ltd. Şti. TIGER Insurance Co. adlı sigorta şirketine 270,000\$ lık bir yüklem için 1,400 \$ prim ödemiştir. Taşıma sırasında taşıma aracı kaza sonucu yanmış ve mallar yok olmuştur.AKKAŞ' lar malı %100 oranında sigortalamış ise, sigorta şirketinden 270,000 \$ sigorta tazminatı alacaktır.

Sigortanın başlangıç tarihi, sigorta poliçesinin üzerinde yazılı olan tarih olup, sigorta sözleşmesinin kapsadığı riskler ancak bu tarihten sonra ortaya çıkıp mala zarar verdiğinde, sigorta şirketi sigortayı yaptıran sigorta tazminatını öder.

Sigorta poliçeleri bazen bir muafiyet veya indirim içerebilir.Bu muafiyet veya indirimler malın değerinin mutlak bir miktarı veya belli bir yüzde oranı olarak sigorta sözleşmesi ile serbestçe belirlenebilir. Muafiyetler yüksek ise primler düşüktür. Eğer muafiyetler düşük ise primler yüksektir.

2.3.Muafiyetler

Sigortalının, herhangi bir hasarda yüklenmesi gereken meblağa muafiyet denir. Muafiyetin amacı, zarara sigortalının da katılımını temin ederek, azami derecede dikkat ve özenini sağlamaktır. Muafiyetli poliçelerde risk paylaşıldığından dolayı, poliçe bedeli yani prim daha düşük olur.

Muafiyetler üç farklı biçimde uygulanmaktadır.

- Adi Muafiyet (Ordinary Franchise)
- Tenzili Muafiyet (Deductible Franchise)
- Entegre Muafiyet (Integral Franchise)

2.3.1. Adi Muafiyet

Bu tür muafiyette sigorta şirketi, sevk edilecek malın sadece bedelinin üzerinde kalan belli bir değerini sigorta kapsamına almaktadır. Muafiyet, ödeme yapılmadan önce hasarın parasal tutarından düşülür, kalan miktar sigorta şirketi tarafından tazminat olarak ödenir.

Örnek : İhraç edilecek malın fatura bedeli 250,000 \$ olsun. Sigorta poliçesi %10 muafiyetli olarak düzenlenmiştir. Taşıma sırasında araç kaza geçirmiş ve mallarda 150,000 \$'lık hasar meydana gelmiştir.

$$\text{Muafiyet} = 250,000 * \%10 = 25,000 \$$$

$$\text{Ödenecek Tazminat} = 150,000 - 25,000 = 125,000 \$$$

Bu örneğe göre, sigortayı yaptıran, uğradığı zararın 125,000 \$'lık kısmını karşılayabilmektedir.

2.3.2. Tenzili Muafiyet

Bu tür muafiyette tazminat, adi muafiyetten farklı olarak, sigorta bedeli üzerinden değil, tüm hasar ve ziyan üzerinden belirli bir yüzde düşülerek, kalan miktar üzerinden sigorta şirketi tarafından karşılanır.

Örnek : Yukardaki örneği tenzili muafiyet için uygulayalım;

$$\text{Muafiyet} = 150,000 * \%10 = 15,000 \$$$

$$\text{Ödenecek tazminat} = 150,000 - 15,000 = 135,000 \$'dır.$$

2.3.3. Entegre Muafiyet

Primi en düşük olan ve işleyiş mekanizması daha basit olan bir muafiyet türüdür. Muafiyet mal bedelinin %'lik bir oranından ziyade, belli bir mutlak değeri üzerinden uygulanır. Burada sigorta şirketi, örneğin 250,000 \$'lık bir mala, 100.000 \$'a kadar olan hasar için hiç bir tazminat ödememekte ama hasar en az 100,001(yüzbinbir) \$ veya daha fazla olursa, hasarın tamamını (yani en az 100,001 \$ veya daha fazlasını) sigorta tazminatı olarak karşılamaktadır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki işlem basamaklarını bir örnek üzerinde uygulayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Hasarın tazmini sürecinde yapılması gerekenleri arkadaşlarınıza anlatınız.➤ Eksperlerin görevlerini sıralayınız.➤ Muafiyet türlerini sıralayınız.➤ İhraç edilecek malın fatura bedeli 450,000 \$ olsun. Sigorta poliçesi % 5 muafiyetli olarak düzenlenmiş olsun. Muafiyet türlerine göre ödenecek tazminat miktarlarını hesaplayınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ İşlem basamaklarını uygularken modülün ilgili bölümlerini dikkatlice inceleyiniz.➤ Tazminat miktarlarını hesaplarken muafiyet türlerine göre ayrı ayrı hesaplayınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A- OBJEKTİF TESTLER (ÖLÇME SORULARI)

Aşağıdaki cümlelerde boş olan yerleri tamamlayınız.

1. Ekspertiz incelemeleri ----- tarafından yaptırılır.
2. Sigortalının, herhangi bir hasarda yüklenmesi gereken meblağa ----- denir.
3. -----muafiyette sigorta şirketi, sevk edilecek malın sadece bedelinin üzerinde kalan belli bir değerini sigorta kapsamına almaktadır.
4. Sigorta şirketi kendisine sunulan belgelere istinaden yaptığı ekspertiz incelemeleri sonucunda herhangi bir aykırı duruma rastlamazsa, sigortayı yaptırana, malların sigortalanan oranı üzerinden hasarı karşılamak için ödediği meblağa ----- denir.

Aşağıdaki soruların cevaplarını doğru ve yanlış olarak değerlendiriniz.

5. (...)Ekspertizlerin asıl görevleri, sigorta edilen risklerin gerçekleşmesi sonucu ortaya çıkan kayıp veya hasarın neden ve niteliği ile miktarını bizzat inceleyip belirlemektir.
6. (...)Ekspertiz incelemeleri sigorta şirketi tarafından yapılmaz.
7. (...)Entegre muafiyet primi en yüksek olan ve işleyiş mekanizması zor olan bir muafiyet türüdür.
8. (...)Sigorta sözleşmelerinde muafiyetler yüksek ise ödenecek primler de yüksektir.

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız

DEĞERLENDİRME

Sorularda verdiğiniz cevaplar ile cevap anahtarınızı (değerlendirme kriterleri) karşılaştırınız, cevaplarınız doğru ise uygulamalı teste geçiniz. Yanlış cevap verdiyseniz öğrenme faaliyetinin ilgili bölümüne dönerek konuyu tekrar ediniz.

B. UYGULAMALI TEST

Sigorta hasar süreci işlemlerini bir örnek üzerinde yapınız. Yaptığımız bu uygulamayı aşağıdaki değerlendirme ölçeğine göre değerlendiriniz.

DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ		EVET	HAYIR
1	Hasarın tazmini sürecinde yapılması gerekenleri arkadaşlarınıza anlattınız mı?		
2	Eksperlerin görevlerini sıraladınız mı?		
3	Muafiyet türlerini sıraladınız mı?		
4	Verilen örneğe göre muafiyet türlerine göre ödenecek tazminat miktarlarını hesapladınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yapılan değerlendirme sonunda hayır şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz.

Cevaplarınızın tamamı evet ise modül değerlendirmeye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

A- OBJEKTİF TESTLER (ÖLÇME SORULARI)

Aşağıdaki cümlelerde boş olan yerleri tamamlayınız.

1. CMR sigortasında sigortalı, tazminat talebine yol açabilecek ve teminat kapsamına giren her bir olayı, olaydan haberdar olduktan sonra en geç ----- gün içinde sigortacıya veya acentesine yazı ile bildirmekle mükelleftir.
2. Sigorta konusu risklerin gerçekleşmesi sonucunda ortaya çıkan kayıp ve hasarların miktarını, nedenlerini ve niteliklerini belirleyen ve mutabakatlı kıymet tespiti, ön ekspertiz ve hasar gözetimi gibi işleri mutad meslek olarak yapan tarafsız ve bağımsız kişilere -----denir.

Aşağıdaki soruların cevaplarını doğru ve yanlış olarak değerlendiriniz.

3. (...) Sigorta ettiren veya sigortalı yükümlülüklerini yerine getirmez ve bunun sonucu zarar miktarında bir artış olursa bu kısım sigortacının ödeyeceği tazminattan indirilir.
4. (...)Taraflardan birinin tayin ettiği ekspere diğer tarafın itiraz etme şansı yoktur.
5. (...)Ekspertizler, düzenledikleri raporun birer nüshasını, ekspertiz işleminin tamamlandığı tarihten itibaren en geç yedi iş günü içinde imzalı olarak kendisini tayin eden tarafa verirler.
6. (...)Muafiyetli poliçelerde risk paylaşıldığından dolayı, poliçe bedeli yani prim daha düşük olmaz.
7. (...)Tenzili muafiyette tazminat sigorta bedeli üzerinden belirli bir yüzde düşülerek, kalan miktar üzerinden sigorta şirketi tarafından karşılanır.

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz cevaplar ile cevap anahtarınızı (değerlendirme kriterleri) karşılaştırınız, cevaplarınız doğru ise performans testine geçiniz. Yanlış cevap verdiyseniz öğrenme faaliyetinin ilgili bölümüne dönerek konuyu tekrar ediniz.

B.MODÜL YETERLİK ÖLÇME (PERFORMANS TESTİ)

AÇIKLAMA: Aşağıda yerine getirmeniz gereken her bir davranış için, belirtilen derecelendirmeyi uygulayınız. Gözleyemediyse (0), Zayıf nitelikli gözlediyseniz (1), Orta düzeyde gözlediyseniz (2), ve iyi nitelikte gözlediyseniz (3) rakamın altındaki ilgili kutucuğa X işareti koyunuz.				
GÖZLENECEK DAVRANIŞLAR	0 (kötü)	1 (zayıf)	2 (orta)	3 (iyi)
SİGORTA HASAR SÜRECİ				
A)Hasar öncesi yapılması gerekenleri doğru şekilde anlatabilme				
B)Hasar sırasında yapılması gerekenleri anlatabilme				
C)Nakliyat sigorta türlerinin her birinde rizikonun gerçekleşmesi halinde tarafların yetki ve yükümlülüklerinin neler olduğunu doğru şekilde sıralayabilme				
D)Nakliyat sigortalarında hasar durumunda sigorta şirketine iletilmesi gereken evrakların neler olduğunu sıralayabilme				
E)Hasar oluşmasından sonra yapılması gerekenleri anlatabilme				
HASAR TAZMİNİ				
A)Hasarın tazmini sürecinde yapılması gerekenleri doğru şekilde anlatabilme				
B)Eksperlerin görevlerini sıralayabilme.				
C)Muafiyet türlerini sıralayabilme				
D)Muafiyet türlerine göre tazminat miktarlarını hesaplayabilme				
TOPLAM PUAN				

DEĞERLENDİRME

Yaptığımız derecelendirme ölçeği listesindeki davranışları, sırasıyla uygulayabilmelisiniz. Hangi davranıştan 0 ve 1 değer ölçeğini işaretlediyseniz o konuyla ilgili faaliyeti tekrar ederek yeterlik testini yeniden yapınız. Tüm davranışlardan yeterli puan aldıysanız bir sonraki modüle geçiniz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ 1'İN CEVAP ANAHTARI

Sorular	Cevaplar
1-	Hasar bildirim formu
2-	Sigortalı
3-	Yanlış
4-	Doğru
5-	Yanlış
6-	Doğru
7-	Doğru

ÖĞRENME FAALİYETİ 2'NİN CEVAP ANAHTARI

Sorular	Cevaplar
1-	Sigorta şirketi
2-	Muafiyet
3-	Adi
4-	Sigorta tazminatı
5-	Doğru
6-	Yanlış
7-	Yanlış
8-	Yanlış

MODÜL DEĞERLENDİRME OBJEKTİF TESTLER'İN CEVAP ANAHTARI

Sorular	Cevaplar
1-	Yedi
2-	Eksper
3-	Doğru
4-	Yanlış
5-	Doğru
6-	Yanlış
7-	Yanlış

KAYNAKÇA

ÖNERİLEN KAYNAKLAR

- ❏ Dergi L, Tedarik Zinciri Yönetimi ve Lojistik Dergisi
- ❏ Lojistik sektöründe faaliyet gösteren firmaların internet siteleri
- ❏ ERDAL Murat, Metin ÇANCI, **Lojistik Yönetimi**, İstanbul, 2003
- ❏ ERDAL Murat, Metin ÇANCI, **Taşımacılık Yönetimi**, İstanbul, 2003
- ❏ ERDAL Murat, Metin ÇANCI, **Küresel Lojistik**, İstanbul, 2003
- ❏ www.ubak.gov.tr
- ❏ www.utikad.org.tr
- ❏ www.tsr.org.tr

KAYNAKÇA

- ❏ ERDAL Murat, Metin ÇANCI, **Lojistik Yönetimi**, İstanbul, 2003
- ❏ ERDAL Murat, Metin ÇANCI, **Taşımacılık Yönetimi**, İstanbul, 2003
- ❏ Dr. KEMER Osman Barbaros, **Dış Ticaret Teknikleri**, İstanbul, 2005
- ❏ www.utikad.org.tr
- ❏ www.ubak.gov.tr
- ❏ www.igeme.org.tr
- ❏ www.roder.org.tr
- ❏ www.unkoder.org.tr
- ❏ www.tsr.org.tr